

A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELMÉT ELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

A természeti erőforrások védelmére vonatkozó Alaptörvényi kötelezettségek

Bándi Gyula

A jövő nemzedékek szószólója

AJBH-BME Műhelyülés: Természeti tőke értékelése az Alaptörvény tükrében
2021. március 12.

Áttekintés

1. Alaptörvényi kötelezettségek a természeti tőke védelmére
2. A természeti tőke értékelésének fontossága – a műhely célja
3. Két lehetséges példa

1. Alaptörvényi kötelezettségek

- P) cikk: A természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.
- 38. cikk: A nemzeti vagyon kezelésének és védelmének célja a közérdek szolgálata, a közös szükségletek kielégítése és a természeti erőforrások megóvása, valamint a jövő nemzedékek szükségleteinek figyelembevétele.
- **Alkotmánybíróság:** a jövő nemzedékek hipotetikus öröksége, az állam a jövő nemzedékek *bizalmi vagyonkezelőjeként* jár el, és az állam a jelen generációk számára csak addig a mértékig teheti lehetővé a természeti kincsek hasznosítását, ameddig az a természeti értékek hosszú távú fennmaradását nem veszélyezteti

Az Alkotmánybíróság gyakorlata

1) védelem, megőrzés és fenntartás kötelezettsége

- a természeti erőforrások minőségét, a biodiverzitást meg kell őrizni és fenn kell tartani (*és értelemszerűen fejleszteni is*).
- nemzedékek közötti méltányosság (jövő nemzedékek védelme) elve: a választás lehetőségének megőrzése, a minőség megőrzése és a hozzáférés lehetőségének biztosítása

2) A megelőzés és az elővigyázatosság követelményei

- Az állam nem okozhat visszafordíthatatlan környezeti károkat, olyan jogalkotásra köteles, amely az ilyen károkat megelőzi
- Az államnak kell igazolnia azt, hogy a *tudományos bizonytalanságra* is figyelemmel, a környezet állapotának romlása egy adott intézkedés következményeként bizonyosan nem következik be

Az Alkotmánybíróság gyakorlata 2.

3) A távlatos tervezés kötelezettsége

- Jogalkotónak döntéseinek meghozatala során távlatosan, kormányzati ciklusokon átívelő módon kell mérlegelnie
- Védelmi szempontoknak be kell épülnie a szektorokat áthidaló szakpolitikákba, stratégiákba
- Stratégiák végrehajtása a jogalkotás során különösen fontos

4) Takarékos erőforrás-gazdálkodás

- az állam a természeti erőforrásokkal takarékosan köteles gazdálkodni, és a magánszemélyeket is ilyen használatra kell ösztönöznie

2. A természeti tőke értékelésének jelentősége

- a nemzet közös örökségének megőrzésére, fenntartására, védelmére vonatkozó kötelezettségnek az állam és mindenki általi betartása csak akkor biztosítható és ellenőrizhető, ha bizonyos objektív szempontok alapján a természeti tőkében előidézett változások értékelhetők és minősíthetők
- a jog számára mérhető, nevesíthető indikátorok szükségesek
- **célunk:** szakmai párbeszéd induljon egy olyan – a gazdasági szereplők, az állam, az önkormányzatok és a társadalom széles köre által alkalmazható – módszertan kialakítására, amely az Alaptörvény P) cikk teljesítésének értékelését segíti, illetve a nemzeti vagyonnal való gazdálkodás körében segít azonosítani a káros/kockázatos intézkedéseket ill. az előnyös folyamatokat

Két lehetséges példa

Kanada:

A jövő nemzedékek érdekeinek védelméért felelős környezeti és fenntartható fejlődési biztost (Commissioner of the Environment and Sustainable Development) a kanadai számvevőszék elnöke nevezi ki 7 évre, egyik helyetteseként.

Feladata: a parlament számára objektív adatokon alapuló, független elemzéseket készít arról, hogy a szövetségi kormányzat mennyiben tesz eleget a fenntartható fejlődés megvalósításának szakpolitikai stratégiáiban és döntéshozatala, intézkedései során (“performance audit”). Ezek alapján ajánlásokat ad a kormányzat számára.

A vizsgálat során indikátorokra (“performance indicators”) támaszodik – egy példa alább

Kanada példa: a biodiverzitás-célok teljesülésének mérése

Exhibit 3.3—Performance indicators were established for the six national biodiversity targets examined

Goal A: Planning and managing lands and waters using an ecosystem approach

Targets	Indicators
<p>Target 1</p> <p>By 2020, at least 17% of terrestrial areas and inland water, and 10% of coastal and marine areas, are conserved through networks of protected areas and other effective area-based conservation measures.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Percentage of total terrestrial territory (including inland water) conserved in protected areas and other effective area-based conservation measures• Percentage of total coastal and marine territory conserved in marine protected areas and other effective area-based conservation measures
<p>Target 2</p> <p>By 2020, species that are secure remain secure, and populations of species at risk listed under federal law exhibit trends that are consistent with recovery strategies and management plans.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Species at risk population trends• Changes in wildlife species disappearance risks• Trends in the general status of wild species

Egy friss nemzetközi példa

System of Environmental-Economic Accounting—Ecosystem Accounting: Final Draft - Prepared by the Committee of Experts on Environmental-Economic Accounting

2021. Február 5-én jelent meg: **SEEA Experimental Ecosystem Accounting** Technical Committee under the auspices of the UN Committee of Experts on Environmental-Economic Accounting (UNCEEA)

6.1 The purpose in accounting for ecosystem services

6.1 In the ecosystem accounting framework, ecosystem services serve as the connecting concept between ecosystem assets and the production and consumption activity of businesses, households and governments. The measurement of ecosystem services is thus central to describing an integrated set of ecosystem accounts.

SEEA folytatás

- 6.4 An important part of the rationale for accounting for ecosystem services is that while much economic production (for example, in agriculture, forestry and fisheries) uses inputs directly from ecosystems, those inputs (and any associated degradation) are not explicitly recorded in the national accounting framework. In ecosystem accounting, ecosystem services are clearly differentiated from the goods and services that are produced, i.e., the ecosystem services are recorded as the contributions of ecosystem assets to the production of those goods and services. In effect, this extends supply chains and treats ecosystem assets as suppliers or producing units.

Köszönöm a figyelmet!

